

10. Tiistaina 23 päivänä helmikuuta 1993

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Vaaleja:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit 128

Kolmas käsittely:

2) Ehdotukset laeiksi valtion vakuusrastosta annetun lain ja talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 379/1992 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 1

3) Ehdotus laiksi kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta 145

Hallituksen esitys n:o 348/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 1

4) Ehdotus laiksi lääkelain muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 374/1992 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 1

Esitellään:

5) Hallituksen esitys n:o 1 laiksi kirkkolain muuttamisesta

6) Ed. Mäkelän ym. lakialoite n:o 3 laiksi Ounasjoen erityissuojelusta annetun lain kumoamisesta

S.

7) Hallituksen kehitysyhteistyökertomus eduskunnalle vuodelta 1991 (K 16/1992 vp) 145

S.

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alho, Astala, Bell von, Biaudet, Hacklin, Jokiniemi, Jouppila, Jääskeläinen, Laukkanen M., Laukkanen V., Luhtanen, Nyby, Ojala O., Polvi, Rauramo, Rinne, Rönnholm ja Stenius-Kaukonen.

„ Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Stenius-Kaukonen ja Ojala O.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Biaudet, M. Laukkanen, V. Laukkanen ja Rinne sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alho, Hacklin, Jokiniemi, Jääskeläinen ja Polvi sekä kuluvan kuun 26 päivään yksityisasioiden vuoksi edustajat von Bell, Jouppila, Luhtanen ja Rönnholm.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan helmikuun 19 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 3—5, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 702 ja 706, molemmat vuoden 1992 valtiopäiviltä. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Anderssonin ym. välikysymys EY-jäsenyyneuvotteluille asetettavista tavoitteista

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että viime perjantaina pidetyssä ensimmäisessä istunnossa tähän istuntoon pöydälle pantuun ed. Anderssonin ym. välikysymykseen n:o 1 EY-jäsenyyneuvotteluille asetettavista tavoitteista ei ole sen allekirjoittajien lisäksi yhtynyt muita edustajia.

Kun välikysymykseen on näin ollen liittynyt 33 edustajaa, tulen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti antamaan välikysymyksen tiedoksi asianomaiselle valtioneuvoston jäsenelle.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on erikoisvaliokuntien täydennysvaalit.

Kun perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittaviksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimieliset ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan jäseneksi ed. Niinistö sekä

lakivaliokuntaan jäseneksi ed. Häkämies ja varajäseneksi ed. Toivonen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laeiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain ja talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 379/1992 vp

Talousvaliokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Toisessa käsittelyssä pääteytyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Pankkien massiivinen tukeminen verovaroista on nyt tässä istunnossa saamassa lopullisen silauksensa. On tarkoitus hyväksyä eräitä hallinnollisia ratkaisuja sekä valiokunnan mietintöön sisältyvän ponnin muodossa vakuuttaa pankkitukijärjestelmän uskottavuus. Tällä ponnella eduskunta on antamassa sen avoimen vekselin pankkijärjestelmän tueksi, jonka antamista täällä pankkitukilain käsittelyssä tammikuun alussa hyvin laajalti vastustettiin. Onneksi valiokunnan mietintöön liitettyssä I vastalauseessa tuodaan esiin se, että tällaisella ponnella ei ole katetta, jollei maan taloudelliseen menoon saada sellaista muutosta, että myös tuo ponsi voidaan käytännössä lunastaa. Se talouspolitiikka, jota hallitus harjoittaa, ei takaa sellaista taloudellista pohjaa, jota tuo ponsi lupaa.

Porvarihallituksen tarkoituksena on alusta alkaen ollut antaa pankeille näiden pyytämä tuki varsin vaatimattomin ehdoin. Muistamme, että tammikuussa annettuun pankkitukilakiesitykseen tehtiin yli kuusitoista säännösmuutosta, joilla kaikilla kiristettiin tuen antamisen ehtoja. Eduskunnan suuri enemmistö ei siis hyväksynyt avoimen vekselin tai shekin antamista pankkituelle, vaan esitys muovattiin käytännöllisesti katsoen kokonaan uudelleen. Sehän sitten jätti jälkensä lisäbudjettiin liitettuihin pankkituen ehtoihin ja näkyy myös tässä esityksessä jossain muodossa. Tämä kehitys on tuottanut myös hyvin konkreettisen tuloksen. Eilen Kansallis-Osake-Pankki on ilmoittanut, että sillä on yksityisiä omistajia ja näiltä onkin tarkoitus kerätä se pääoma, joka olisi otettu tietysti valtiolta julkisista varoista, jos ei olisi pidetty huolta siitä, että tuen myöntämisen ehdoissa on lujuttua ja pitävyyttä.

Ensimmäinen pankkitukilaki jäi lepäämään tunnetuista lähinnä vasemmiston sisäisistä syistä. Vihreä eduskuntaryhmä kannatti tiukan tukilainsäädännön välitöntä voimaan saattamista.

Talousvaliokunnan mietinnössä ehdotetaan siis yksimielisesti hyväksyttäväksi pontta, jolla koko maailmalle ilmoitetaan, että Suomen valtio tulee kaikissa olosuhteissa takaamaan

pankkien sitoumusten hoitamisen ajallaan. Tarvittaessa eduskunta myöntää varat ja valtuudet hallituksen käyttöön sitoumusten täyttämiseen.

Jos pankkitukikeskustelu on ollut monipolvista, on myös suhtautuminen eduskunnan ponsilausemiin vaihdellut laidasta laitaan. Kovin kauan ei ole siitä, kun eduskunnan muutamatsuuret ryhmät ilmoittivat jokaiselle, joka välitti kuunnella, että ponsien merkitys on vähänlainen ja niitä hyväksytään vähemmistön mielenrauhan ja ajankohtaisen poliittisen tuen takia. Täytöntöön pantavaksi ponsia ei tällaisen machiavellistisen ajattelun mukaan ollut ajateltukaan. Nyt taas ponsi kelpaa koko maan talousjärjestyksen yhden peruspilarin, pankkijärjestelmän, pystyssä pitämiseen. Olisi korkea aika kuulla esimerkiksi kokoomuksen ja keskustan eduskuntaryhmiltä, mikä niiden oikea ja lopullinen kanta ponsilausemiin on. Onko tänään esimerkiksi tosiponsien päivä vai ei?

Arvoisa puhemies! Pankkeja tuetaan julkisin varoin ainoastaan niiden asiakkaiden takia. Vihreiden mielestä pankit itsessään eivät ole sellainen arvo, joka ansaitsisi massiivisen julkisen tuen. Tämä tuki on välttämätön, jotta voidaan turvata pankkien asiakkaina olevien velallisten, tavallisten ihmisten ja yritysten, oikeussuhteiden jatkuvuus ja vältetään velkojen vakuutena olevien asuntojen ja kiinteistöjen sekä yritysvarallisuuden joutuminen vasaran alle ja pilkkahintaan myydyksi. Tämähän olisi seurauksena jos pankki menisi konkurssiin: Kaikki velat lankeaisivat heti maksettavaksi seurauksella, että kymmenentuhannet perheet ja yritykset joutuisivat ylikäymättömään taloudelliseen ahdinkoon. Lainojen vakuuksien yhtäaikainen realisointi johtaisi kansalaisten varallisuuden syvästi epäoikeudenmukaiseen uusjakoon.

Tästä syystä siis annetaan pankkitukea, ja tästä syystä talousvaliokunnan mietintöön sisältyvä ponsi on hyväksyttävä ja se on otettava yhtä vakavasti kuin kaikki muutkin eduskunnan hyväksymät kannanotot.

Ponsi ei kuitenkaan yksin riitä. Se ei tuo eduskunnan päätettäväksi sellaisia varallisuusarvoja, joilla ponnen sanoma voidaan täyttää. Tätä varten tarvitaan koko kansantalouden tervehdyttäminen. Hallitus ajaa tällaista tervehdyttämistä toinen toistaan seuraavilla säästöohjelmilla, joilla syyllistetään suomalaiset perheet, palkansaajat sekä työttömät muka liiallisten tuloansiirtojen saajina.

Me vihreät emme kiellä säästöjen merkitystä

ja tarpeellisuutta, mutta niiden rinnalla on ehdottomasti tuotava esiin, että suomalaisen laman syytä ei ole esimerkiksi sosiaaliturva. Tämän on suurin sanoin kyllä tuonut esiin johtava talousvirkamies, ylijohtaja Sixten Korkman tämän vuoden alussa ilmestyneessä haastattelussaan, mutta sitä ei vielääkään ole kertonut maan hallitus.

Hallitus sivuuttaa tykkänään sen tosiasian, että valtiontalouden velkaantumisen pääasiallinen syy on pankkitukeen tarvittavien varojen hankkiminen lainamarkkinoilta. Ilman näitä pankkitukeen tarvittavia kymmeniä miljardeja markkoja maan talouden kunnostus ei olisi niin vaikeaa kuin se nyt on. Julkisen sektorin pahimmat ongelmat ovat syntyneet siitä syystä, että julkisen tuen takia pankeista on tullut julkisen sektorin suurin rasitus.

Suomalaisilla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin selviytyä. Ensimmäinen asia on tehdä kerta kaikkiaan selväksi, että suomalaisen hyvinvointivaltion perusrakenteet eivät ole syyppäitä lamaan. Nämä rakenteet pysyttämällä voidaan selvittää sekä henkisesti että aineellisesti vaikeiden aikojen ylitse. Yksi suomalaisen yhteiskunnan tarkkanäköisimpiin kuuluvista monialaisista havainnoitsijoista, ylijohtaja K. J. Lång, on useaan otteeseen korostanut niitä vaaroja, joita vastaiselle kehityksellemme aiheutuu nykyisen kaltaisesta ruhjovasta menosta. Porvarihallitus ja sen politiikka hajottaa ja myrkyttää kansakunnan yhteisenkeä ja kuormittaa tulevaisuuttamme henkisillä ja taloudellisilla ongelmilla.

Pahin asia, minkä hallitus on tehnyt, on suomalaisten itsetunnon ruoskiminen, tavallisten ihmisten syyllistäminen niistä virheistä, joita talouselämän huipulla harvahko päättäjien joukko on vuosien mittaan tehnyt. Ilman omaa syytään vaikeuksiin joutuneita ihmisiä kuritetaan, samalla kun yritysmaailmaa, etenkin vientiteollisuutta, tuetaan mittavin valuutta- ja veropoliittisin paketein. Seurauksena on miljardien verotulojen jääminen kansainvälisille rahamarkkinoille sen suomalaisen kansantalouden ulottumattomiin, josta ne tosiasiaassa on voitettu. Ymmärrän, että tässä suhteessa myös talousvaliokunnan mietinnön I vastalauseeseen ponsi on huomionarvoinen ja välittömästi liittyy pankkien periaatteellisen tukemisen kannanottoon.

Viime syksynä viisi taloustieteilijää esitti Suomen kansantalouden hätäohjelman. Siitä on itse asiassa yllättävän moni asia toteutunut, kuten markan ulkoisen arvon merkittävä alentaminen ja nollatason tuloratkaisut. Samaan kokonai-

suuteen kuulunut vientivero, jolla voimakkaasti kasvaneet vientitulot olisi palautettu siihen kansantalouteen ja yhteiskuntaan, jonka tuella ne on saatukin, on sen sijaan toistuvasti torjuttu. Maassamme on sotien jälkeisinä vuosikymmeninä devalvoitu lukuisia kertoja, mutta Ahon hallitus on ainoa, jolla ei ole ollut yritystään devalvaation sellaiseen jälkihoitoon, joka olisi palauttanut toimenpiteen hyödyn koko kansantalouteen.

Arvoisa puhemies! Vajaa kaksi vuotta porvarihallitusta tässä maassa on osoittanut, ettei se kykene hoitamaan maan taloutta. Se kompuroi pankkituessa tavalla, joka on havahduttanut koko kansaa. Porvarihallitus ei ole edes yrittänyt kertoa ihmisille, mikä on heiltä vaadittujen uhrausten todellinen syy, miksi yhteisvastausta on kannettava. Hallitus päinvastoin hyökkää vasten ihmisten jokapäiväisen elämän turvaa. Tällainen sisäinen hyökkäys ei ole mikään puolustus silloin, kun on puolustettavana suomalaisen yhteiskunnan koossapysyminen ja suomalaisten välttämättömät yhteiset ponnistukset.

Tämä hallitus ei ymmärrä oikeudenmukaisuuden koko yhteiskunnallista merkitystä, vaan jakaa taakan epätasaisesti. Hallituksen elinpäivät voidaan enimmillään lukea yhdeksi vuodeksi, mutta tekojensa perusteella se on jo osoittautunut kauhistuttavan epäonnistuneeksi porvarillisen politiikan kokeiluksi.

Arvoisa puhemies! Pankkituki on hyväksyttävissä vain talouden suunnanmuutoksen ja uuden hallituspolitiikan osana.

Venäjän federaation korkeimman neuvoston puhemiehen vierailu

P u h e m i e s : Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Venäjän federaation korkeimman neuvoston puhemies Ruslan Imranovitsh Hasbulatov on seurueineen saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun puhemies Hasbulatovin tervetulleeksi eduskuntaan.

Ed. **M ä k i - H a k o l a** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Nikula puhui maan vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Hän ei kuitenkaan tunnuta vielä tietävän tai ei ole sisäistänyt taloudellisen tilanteemme vakavuutta. Muuten hän ei olisi äskeisessä puheenvuorossaan asettanut kyseenalaiseksi Suomen kykyä ja pyrkimystä hoitaa maamme rahajärjestelmä ja pankkilaitos

kaikissa tilanteissa, niin kuin valiokunta edellyttää.

Herra puhemies! Lausuma, johon hän viittasi ja jonka merkitystä hän vähätteli, on pantu juuri sitä varten mietintöön, että olisi estetty ne epäluulot, jotka syntyivät kyseistä lakia edeltäneen edellisen lain monitahoisessa eduskuntakäsittelyssä.

Meillä on suomalaisella kansantaloudella valtion ja yksityinen sektori huomioiden ulkomaisesta velkaa noin 200 miljardia markkaa. Ed. Nikula, meillä ei ole mitään mahdollisuutta asettaa kyseenalaiseksi sitä, että hoidamme kaikissa tilanteissa nämä velat. Jos me tämän asian jätämme hoitamatta, se tietää sitä, että silloin vasta suomalainen yhteiskunta on todellisissa vaikeuksissa.

Herra puhemies! Juuri tämäntapaiset esitykset, joita ed. Nikula esitti, ovat tekemässä Suomelle tavatonta vahinkoa. Minä epäilen, että tämäkin puheenvuoro saattoi maksaa miljoonia, ehkä satoja miljoonia markkoja, koska meidän kannanottojamme seurataan ulkomailla varsin tarkkaan.

Ed. **Stenius-Kaukonen** merkitään läsnä olevaksi.

Ed. **G u s t a f s s o n** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos todella maltillinen ja viisas ed. Nikulan puheenvuoro tulee noin kalliiksi kuin ed. Mäki-Hakola antoi ymmärtää, viimeistään tämän päivän aikana hallituksen on viisasta jättää eronpyyntönsä, jos hiipiä on noin matalalla.

Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron kiinnittäkseni huomiota ed. Nikulan puheenvuorossaan esiin ottamiin viime päivien tapahtumiin, jolloin KOPin edustajien taholta on haluttu laittaa KOPin omistajat osallistumaan pankkituen kustannuksiin. Tämä minusta paljastaa, aivan niin kuin ed. Nikula antoi ymmärtää, hallituksen ennätyksellisen heppoisasti valmistetun vakuusrahastolakiesityksen ylimielisyyden suhteessa kansanedustajalaitokseen ja veronmaksajiin. Juuri opposition taholta onnistuttiin pankkituen ehtoja kiristämään tammikuussa sillä tavalla, että pankkien omistajat saadaan vastuuseen tekemistään virheistä. Haluan tämän erittäin painotetusti tuoda esille, koska tämä osoitti opposition poliittisen toiminnan arvon ja merkityksen.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Sekä ed. Nikula että ed. Gustafsson moittivat, että pankkituen ehdot ovat olleet löysät ja että hallitus olisi sitä halunnut. Tämä moite on aika erikoinen sen takia, että pankkituessa on ollut hyvin tiukka ehtovalikoima hyväksyttynä jo viime syksystä lähtien. Jos joku on laiminlyönyt sitten noudattaa tiukkoja ehtoja, asettaa niitä käytettävissä olevia tiukkoja ehtoja, se on tämä sali. Siihen aikaan nimittäin vakuusrahasto oli eduskunnan pankkivaltuutettujen johdettavissa ja meidän olisi pitänyt reagoida, jos nuo ehdot jäivät käytännön pankkitu-tilanteissa liian löysiksi.

On kiinnitetty talousvaliokunnan pöteon huomiota. Minusta se on erittäin hyvä ponsi. Sillä toivottavasti saadaan kelattua takaisin osa siitä, mikä tammikuussa opposition toimesta menetettiin, eli se osa, josta sitten kansainväliset reitit alitokset muistuttivat asettamalla kaikki suomalaiset pankit erityistarkkailuun. Tuo päätös sisälsi perustelut: yksi yhteen sen keskustelun, joka tammikuussa tässä salissa käytiin, ja ne epäilykset, joita oppositio silloin esitti.

On myös kiinnitetty huomiota ilisiin uutisiin siitä, että Kansallis-Osake-Pankki asettaa omien osakkaittensa maksettavaksi pankkitukea. Aivan näinhän ei ole. Kysymys on osakepääoman korottamisesta. Minusta sitä on tervehdittävä ilolla. On hyvä, että yritetään näyttää, että täällä omillakin toimeen tullaan.

Haluaisin viestittää tässä vaiheessa jo valtiovarainministerille, että ei liene välttämätöntä, että valtio pitää kiinni oikeuksistaan merkitä uusjaossa osakkeita. Toisaalta lienee kuitenkin tarpeen, että mikäli lähdetään antamaan ulkomaalaisten luottojen vakuuksia, silloin valtio varautuisi optiolla myös niiden maksamiseen.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Ala-Nissilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pankkijärjestelmän toiminnan ja terveen luototarpeen turvaaminen Suomessa on aivan välttämätöntä, siitä me eduskunnassa olemme laajalti yhtä mieltä. Sen takia on todella toivottavaa, että ponsilauselela laajalla yksimielisyydellä voidaan hyväksyä.

Keskustan ja hallituksen piiristä on usein todettu, että pankkituen ehtojen täytyy olla erityisen tiukat. Minäkin tulkitsen niin, että Kansallis-Osake-Pankin pyrkimys hankkia omaloitteisesti omaa pääomaa on tietyllä tavalla seurausta tiukoista pankkitukiehdosta.

Kiinnitän myös huomiota siihen, että vaatimukset erityistilintarkastuksesta ovat myös läheneet liikkeelle. Voidaan tulkita, että se on tuottamassa myös tulosta. Rahoitustoimintaan liittyviä epäselvyyksiä ollaan tutkimassa useiden paikallispankkien osalta. STS-Pankin osalta tämän päivän uutiset siitä, että tilintarkastajat eivät enää puolla vastuuvapautta menneen tilikauden osalta, ehkä ovat seurausta siitä, että tarkastustoiminnassa myös ollaan nyt ottamassa selvästi tiukempi ote.

Ed. T i u r i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tilanne on tällä hetkellä se, että Suomen sosiaaliturva on aika lailla ulkomaalaisten varassa, koska me lainaamme niin paljon rahaa ulkomailta senkin maksamiseen. Kun ed. Nikula syytti pankkitukea siitä, että valtio on vaikeuksissa, ei se varmaan niin ole, koska jo ennen pankkitukea kolmasosa valtion menoista oli lainarahaa. Se vaikeus on jo ollut muualla. Minusta täytyisi vähitellen eduskunnassa uskoa, että meidän toimiamme seurataan nyt jatkuvasti ulkomailla. Tänne on niin paljon lainattu rahaa sieltä, että lainaajat haluavat katsoa, mikä tilanne on. Kun täällä sitten jatkuvasti on epäselvää, mitä eduskunta haluaa tehdä, meidän lainakulumme kasvavat jatkuvasti. Yhä suurempia korkoja vaaditaan, kunnes lopulta tullaan todella vaikeuksiin.

Pankkituen suuruuteenkin hyvin monet ovat osallistuneet, sen aikaansaamiseen. Aikoinaan 80-luvun lopulla ylisuuret palkankorotukset veivät yritysten kilpailukyyn. Hyvin joustamattomat työehtosopimukset ja Neuvostoliiton-kaupan loppuminen ovat johtaneet siihen, että meillä on hyvin paljon yrityksiä mennyt nurin. Se on johtanut pankit vaikeuksiin, kun lainoja ei ole saatu takaisin.

Minä en myöskään usko, että vientiverojen tai -maksujen määrääminen vientiyrityksille on kovin hyvä konsti, koska se osoittaa, että meillä yritetään dumpata vientiä. Siitähän tulee vastatoimia ulkomailla. Minä en ymmärrä, miksi täällä ei vähitellen jo ruveta ymmärtämään, että Suomi ei enää ole yksin maailmassa, vaan meidän täytyy koko ajan toimia niin, että meihin luotetaan ja meidän toimiamme pidetään järkevinä. Minä toivon, että eduskunta vähitellen ottaisi nämä seikat huomioon.

Ed. K o r v a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minulle jäi ed. Nikulan puheenvuoron tarkoitus aika paljon epäselväksi. Voisi väit-

tää, että vastoin ed. Nikulan tapoja tuo puheenvuoro oli myös jonkin verran epärehellinen. Puheenvuorossaan hän käsittääkseni toi julki sen, että pankkitukea tässä maassa tarvitaan, mutta sitten ajatus kulki siihen suuntaan, että hallitus on toimenpiteillään osin pankkikriisin synnyttänyt ja ennen kaikkea syyllistä suomalaisia nyt pakollisilla säästötoimenpiteillä. Hän puhui myös sosiaaliturvan leikkauksesta lähes hallituksen pahansuopaisuutena.

Minusta tämä puhe on nimenomaan turhaa kansalaisten rassaamista ja ehkä myös jonkin verran epärehellistä, kun muistetaan, että yksinomaan kahtena edellisenä vuotena tässä valtakunnassa meidän yhteinen kakkumme, bruttokansantuote, on laskenut 50 miljardia markkaa, ja kun muistetaan, että sosiaaliturvan mitoitus on ollut usean kymmenen vuoden ajan sidottuna noin 2—3 bruttokansantuotteen kasvuun. Kyllä tästä vaikka minkälaisella matematiikalla pääsee sellaiseen tulokseen, että nyt on tehtävä tiettyjä johtopäätöksiä sen osalta, että sosiaaliturvaa on mitoitettava talouden mukaisesti, totta kai kuitenkin sillä tavalla, että kaikki voitava on tehtävä sen puolesta, että talous saadaan kasvuun.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totuushan asiassa on se, että oppositio varsin käsittämättömän käyttäytymisen vuoksi olemme ajautuneet sellaiseen tilanteeseen, jossa mm. monien suomalaisten yritysten ulkomaiset lainat ovat lähestulkoon siinä tilassa, että niiden uusiminen on käymässä mahdottomaksi. Se merkitsee tosiasiallisesti sitä, että nämä yritykset eivät kykene, toisin kuin luullaan, kotiuttamaan vientitulojaan, vaan kaikki viennistä saatu hyöty valuu näiden lainojen maksamiseen. Jo yksinomaan tästä syystä olisi ollut välttämätöntä ja viimeistään nyt on välttämätöntä osoittaa ulkomaille, että Suomen eduskunnalla on tahtoa ja kykyä huolehtia rahamarkkinoiden toimivuudesta kaikissa olosuhteissa. Tämä ja vain tämä on ollut hallituspuolueillakin lähtökohtana. Me olemme halunneet kaikista hankaluuksista huolimatta pitää huolen siitä, että niin suomalaiset kotitaloudet kuin yritystaloudetkin voisivat toimia ja että meillä olisi mahdollisuus vielä tulevaisuudessakin menestyä kansainvälisessä kilpailussa.

Pankkituen toisena taktisena tavoitteena oli saada se mahdollisemman hankalaksi pankeille. Kansallis-Osake-Pankin eilen lanseeraama menettelytapa itse asiassa kertoo siitä, että tältä osin tavoitetta ollaan saavuttamassa. Ilmeisesti ed. Seppänen on tavattoman pahoillaan siitä, että hänen käynnistämänsä myrkyrkylvö suomalaista osakeomistusta kohtaan ei sittenkään saattanut onnistua vaan vielä joku uskoo omistamiseen. Hänen maalinaan oli suuromistus mutta tosiasiaa uhrina pienomistajat.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En tiedä, onko kyse sellaisesta maailmasta, jota ei todellisuudessa ole olemassa, kun ed. Mäki-Hakola väittää, että käytetyt yksittäiset puheenvuorot aiheuttavat muka esimerkiksi pankkien luottokelpoisuusasteen heikentymisen tai että ed. Nikulan puheenvuoro aiheuttaa satojen miljoonian markkojen menetykset tai että oppositio on syyppä siihen, että suomalaisten yritysten ja pankkien luottokelpoisuus on maailmalla heikentynyt. Eiköhän viime kädessä ole kysymys pankeista itsestään? Pankkien toiminta viime vuosien aikana on johtanut siihen, että järjestämättömien luottojen määrä on yli 80 miljardia markkaa tällä hetkellä ja pankkien tappiot ovat todella mitattavat. Eikö pankkien oma toiminta ole aiheuttanut sen, että kansainvälisillä rahamarkkinoilla pankkien toimintaan ei luoteta? Tuntuu aivan kummalliselta se, että syyppäitä haetaan sieltä, mistä syyppäitä ei todellakaan näissä kysymyksissä löydy.

Todettakoon se, että ponsiesitys, jota nyt esitetään hyväksyttäväksi talousvaliokunnan mietinnössä, oman käsitykseni mukaan on aikamoinen avoin valtakirja hallitukselle ja myös pankkituen jatkuvalla kasvattamiselle. Itse suhtaudun tähän ponsiesitykseen hyvin kriittisesti, sillä tähän pitää sisällään sen, että tarpeen vaatiessa eduskunta tulee myöntämään riittävät määrärahat ja valtuudet hallituksen käyttöön sitoumusten täyttämiseen. Tämä johtaa siihen, että hallitus arvioi, kuinka paljon tukea tarvitaan, ja että eduskunnan pitäisi tämän arvion mukaan tukea myöntää.

Todettakoon, että esimerkiksi Kansallis-Osake-Pankin osalta se ratkaisu, johon Kansallis-Osake-Pankin omistajat ovat nyt ryhtyneet, on parempi valtion kannalta. Se ei vie niin paljon varoja kuin muut ratkaisut olisivat valtiolle aiheuttaneet. Seuratkooot myös muut yksityiset pankkien omistajat tätä käytäntöä.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Nikula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin vastannut muutamaan käytyyn puheenvuoroon. Ensinnäkin ed. Mäki-Hakolalle haluaisin korostaa sitä, että me emme ole sitä mieltä, että pankkijärjestelmä pitää kaataa. Me haluamme, että se pysyy pystyssä, ja sen vuoksi tämä talousvaliokunnan ponsi on hyväksyttävissä. Ongelma on vain, että sen ponnen avulla ei mikään pysy pystyssä, vaan sen ponnen takana pitää olla sellainen kansantalous, josta pankkituki voidaan tarvittaessa maksaa.

Halusin korostaa myös sitä, että se kansantalous, josta pankkituki maksetaan, koostuu yksittäisistä veronmaksajista, jotka joutuvat kestämään tämän muiden virheistä aiheutuvan rasituksen. Tätä tosiasiaa hallitus ei ole kyennyt kertomaan suomalaisille.

Luulisin, että meidän kansaltamme ei puutu ymmärtämystä sille, että kansantalous on pidettävä pystyssä. Mutta sen toimenpiteen ensimmäisenä vaiheena pitää olla sen, että tehdään selväksi ihmisille, että te ette ole tähän syyppäitä, vaikka te valitettavasti joudutte tämän maksamaan.

Haluaisin ed. Korvalle sanoa, että en ole väittänyt, että hallitus olisi synnyttänyt pankkituen. Mutta siitä olen vakuuttunut ja siihen uskon, että Suomen kansa on samaa mieltä kanssani, että hallitus ei pysty tätä pankkitukea hoitamaan.

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Tiurille sen vuoksi, että pidin hänen puheenvuoroaan älyllisesti vähän epärehellisenä. Hän viittasi siihen, että suomalaisten sosiaaliturva on nyt ulkomaisen rahoituksen varassa, kun kolmasosa valtion kuluista katetaan ulkomaisin lainavaroin. Yhtä hyvin voidaan sanoa näin mistä tahansa valtion menoerästä — opetuksesta taikka moottoriteiden rakentamisesta taikka kehitysavusta. Milloin mistäkin tämän tyyppistä argumenttia voi käyttää hyvin tarkoituksenmukaisesti. Mielestäni se ei ollut älyllisesti kovin rehellinen.

Toinen asia: Kun nyt eduskunta aikoo lähettää signaalin, että pankit pidetään kaikin tavoin pystyssä, niin olisi hyvä lähettää tästä salista myös joskus signaali siitä, että kansalaisten perusturvasta myös laman olosuhteissa pidetään huolta, se pidetään kunnossa. Se olisi vähintään yhtä tärkeä signaali suomalaisille tänä aikana.

Mitä tulee ed. Niinistöön ja ed. Saarioon, jotka räksyttivät oppositiolle siitä, että opposition toiminta on tullut kalliiksi, nähdäkseni sillä, että oppositio on vaatinut tiukkoja pankkituen ehtoja, on nyt saatu aikaan mm. se, että KOP:n omat omistajat on saatu liikkeelle tukemaan omaa pankkia. Pidän sitä aika suurena saavutuksena ja se on varmasti säästänyt veronmaksajilta paljon varoja. (Ed. Gustafsson: On ihan opposition ansiota!)

Ed. Korhonen: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintöön sisältyy ponsi, josta nyt on paljon puhetta piisannut ja jota käsittelemme hyvinkin laajasti toisen käsittelyn yhteydessä käytetyssä puheenvuorossani. Sen ponnen olemassaolo on sisältöhän on se, että Suomen valtio sitoutuu ulkomaisiin rahoittajiin nähden hoitamaan pankkien sitoumukset ajallaan kaikissa olosuhteissa. Tällainen ulkomaisiin rahoittajiin nähden annettu sitoutuminen on perusteltua, jotta ulkomailla Suomen rahoitusjärjestelmää kohtaan tunnettu turha epäluottamus poistuisi, mutta nimenomaan vain tässä kyseessä olevassa tarkoituksessa. Tämä myös pitää sisällään sen epäilyn, että hallitus ei kykene sitä tehtävää suorittamaan eikä suoriutumaan siitä. Sitä taustaa vasten pitää muistaa, että käsitellään pontta eikä suoraa määrärahaa, joka käsitellään erillisinä ja joka kerta erillisten ehtojen kautta.

Sen sijaan ulkomaita tuskin liikuttaa se, miten me kohtelemme suomalaisten pankkien nykyisiä omistajia eli edellytämmekö niiltä osallistumista pankkien tappioiden kattamiseen esimerkiksi osakepääomaa alentamalla. Markkinataloudessa on luonnollista, että omistaja menettää sijoituksensa osittain tai kokonaan, jos sijoitus on ollut epäonnistunut tai jos on lyönyt laimin valvontavelvollisuutensa. Suomalaisten pankkien ja niiden nykyisten omistajien olisi terveellistä saada hieman kokemuksia markkinataloudesta. Vaikka maataloudessa onkin otettava huomioon meidän arktiset olosuhteemme, kasvukauden lyhyys ja muut sellaiset seikat, niin ei kasvukauden pituudella ja muilla maamme arktisiin piirteisiin liittyvillä seikoilla kuitenkaan pitäisi olla vaikutusta siihen rahanviljelyyn, mitä Helsingin Aleksanterinkadulla on varsin epäonnisesti harjoitettu. Meidän ei siis tule maksaa katokorvauksia rahanviljelijöille, vaan Aleksanterinkadun omistajien pitää oppia elämään markkinataloudessa.

Nyt pitää siis Kansallispankin omistajien katsoa peiliin ja kysyä itseltään, tuliko ja keitä tuli valittua taannoin pankkien hallintoneuvostoihin

ja keiden sallittiin istua pankin johtokunnassa aivan liian pitkään. Sen virheen takia KOPin nykyinen hallintoneuvosto joutuu pyytämään omistajiltaan lisää rahaa. Niin pitääkin olla, että omistajat pulittavat tyhmyydestään lisää. Sen sijaan se, että valtio pysyttelisi poissa pankkien omistamisesta, ei minusta ole paikallaan. On parempi ottaa kunnon siivu pankkia, ja kunhan pankin tila kohenee, myydään sitten se pois, jos mieli tekee. Silloin voitaisiin katsoa, löytyykö KOPin omistajilta lisää rahaa vai antaisivatko pankin mennä muualle. Vain sillä tavoin, että pankin omistaja kokee tuskaa eikä vain veronmaksaja, on mahdollista opettaa pankeille, niiden johdolle ja omistajille muutamia markkinatalouden aakkostotuuksia.

Pankkien toiminnan olisi pitänyt olla ja ennen kaikkea tulevaisuudessa tulee olla sellaista, että ne kantavat vastuunsa itse. Valtio on puolestaan tehostettava toimintaa pankkien valvonnan osalta, koska valtio veronmaksajan edustajana joutuu viime kädessä vastuuseen rahoitusjärjestelmien toimivuudesta. Tosin onhan nykyinenkin pankkilainsäädäntö periaatteessa jo sisällöltään sellainen, ettei nykyistäkään tilannetta pitäisi olla, jos valvonta olisi toiminut edes tyydyttävällä tavalla.

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitto on toistuvasti esittänyt, että Suomen talouden pelastamiseksi ja samalla pankkitoiminnan tervehdyttämiseksi laadittaisiin kriisiohjelma. Pankkituen tarve on ratkaisevalla tavalla riippuvainen yleisestä talouspolitiikasta. Nykyinen talouspolitiikka kasvattaa pankkituen tarvetta ajaessaan yhä suuremman joukon velkaantuneita yrityksiä maksuvaikeuksiin ja konkurssiin. Työttömyys ja kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen väheneminen saattaa kotitaloudet maksuvaikeuksiin. Korkea korkotaso estää investointiohjelmien käynnistymisen. Talouden kehitys on huolestuttavan kaksijakoinen: Vienti vetää kohtalaisesti, mutta sillä ei näytä olevan vaikutusta muuhun talouteen. Vientiyritykset ovat ikään kuin erillinen saareke, kun taas kotimarkkinayritysten asema edelleen heikkenee.

Nyt eivät riitä puheet siitä, että työllisyyttä on parannettava kestäväällä tavalla, jos sillä halutaan sanoa, että välittömästi ei pidä tehdä mitään. Konkurssiaalto jatkuu, työttömyys pahenee, ja pankkien syliin kaatuu lisää yrityksiä, joiden vakuudet eivät ole realisoitavissa. Kriisiohjelman tulee koostua riittävästä elvytyspanoksesta, joka pitää sisällään pk-sektorin rahoitusongelmien laukaisemisen ja tuotannollisten

investointien käynnistämisen tätä kautta. Ainoastaan tämä johtaa työllisyyden paranemiseen ja kotimaisen kysynnän lisääntymiseen.

Samanaikaisesti tulee sopia sellaisesta pidemmän tähtäyksen säästöohjelmasta, jossa järkevien ja oikeudenmukaisesti kohdennettujen säästötoimien avulla voidaan katkaista valtion, kuntien ja yritysten rahoituskriisit. Pankkiongelmaa ei voi hoitaa ainoastaan niille rahaa antamalla. Se johtaa loputtomaan panostukseen, ja kuten on nähty, mikään kansantalous ei kestä sitä kovin pitkään. Kun hallitus jatkaa tätä ainoaa oikeaa väärää politiikkaansa, ei sille tule antaa lisää valtuuksia jatkaa sitä ja jopa vielä voimistaa linjaansa.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan, että perusteluissa lausuttaisiin täydennyksenä seuraavaa: "Eduskunta edellyttää, että valtion vaikutusvallan takaavan omistuksen hankinta on ensisijainen tuen myöntämisen muoto. Valtion omistusosuuden noustua osake- tai osuus pääomasta riittävän päätösvalan takaavaan määrään, vähintään 45 prosentiksi, voidaan pääomatodistuksia ja valtion omavalkaisia takauksia vastavakuuksia vaatimatta käyttää joko pääomasijoituksen ohella tai sijasta. Ennen omistuksen hankintaa on huolehdittava siitä, että valtion omistusosuus tulee oikeaan suhteeseen arvoa menettäneeseen vanhaan omistukseen nähden. Oikean suhteellisuuden toteuttamiseksi oman pääoman nimellisarvon leikkaus on toteutettava ennen valtion osakemerkintää ja valtion omistuksen tasapuolisuuden vuoksi on osakeanti tehtävä vanhaan omistukseen verrattavilla osakkeilla eikä esimerkiksi äänivallaltaan rajatuilla osakesarjoilla, jotta niillä hankittava päätösvalta olisi yhdenvertainen vanhojen omistajien oikeuksiin nähden."

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minä en oikein ymmärrä sitä sätkyä, minkä tavallisesti hyvin järkevä, kokenut kansanedustaja Mäki-Hakola sai ed. Nikulan puheesta. Hän ei ehkä oikein kuullut, mitä ed. Nikula sanoi. Muuten en asiaa voi ymmärtää. Ed. Nikulan puhe, kuten tavanomaisesti, oli hyvin järkevä ja tasapainoinen, maltillinen kahlaus läpi nykyongelmien, eikä siitä pitäisi hallituksen kovin pahasti ottaa itseensä.

Minä katselin tänä aamuna valtiovarainministeriön antamaa listaa siitä, miten Suomi on velkaantunut vuoden 91 maaliskuusta, (Ed. Mäki-Hakola: Se on aivan totta!) kun tämä eduskunta kokoontui ja ed. Mäki-Hakolankin

täällä hyvin hellimä hallitus sittemmin otti tämän maan asiat haltuunsa. Valtionvelka oli silloin muistaakseni 86 miljardia markkaa, kun se tämän vuoden tammikuussa oli 188 miljardia markkaa, siis toistasataa miljardia markkaa on tullut latua lisää. Tämän vuoden aikana, ed. Mäki-Hakola, tulee vielä 70 miljardia markkaa siihen. (Ed. Mäki-Hakola: Minä tiedän paremmin kuin ed. Aittoniemi tämän!) — Jos minä saisin nyt puhua, ed. Mäki-Hakola. Kyllä minäkin voin aina korottaa ääntäni, mutta jos puhutaisiin eri aikoina, silloin olisi huomattavasti parempi, kun me olemme vähän tällaisia huonopuheisia kumpikin.

Joka tapauksessa tämä on tilanne, ja pitää hyvin huolestuneena katsoa, mihin me olemme menossa. Nimittäin suomalainen yhteiskunta ei lähiaikoina enää selviä, ellei tehdä joitakin hokuspokkuskonsteja, joita täältä eduskunnan puhujakorokkeeltakin on aina silloin tällöin ehdoteltu. Meidän velkaantuneisuutemme johtuu siitä, että se työn, kulutuksen, tuotannon ja ostovoiman ympärä, josta on normaalisti tullut rahaa valtion menojen kattamiseen verotulojen muodossa, ei enää tuotakaan niin paljon kuin aikaisemmin. Verovaje siitä suunnasta on ehkä 30 miljardia markkaa, kun taas yhteiskunta joutuu satsaamaan työttömyyskorvauksina tähän maagiseen ympyrään saman verran eli ero on yhteensä 60 miljardia markkaa vuodessa. Se raha on otettava silloin valtion lainana, koska ei se ole lottopeliinkään osallistunut, josta tällaisia ihmevoittoja saattaisi tulla. Se on lainattava koti- ja ulkomaan rahamarkkinoilta, ja tämä tilanne jatkuu yhä edelleen.

On selvää, että suomalainen valtiolaiva taloudellisessa mielessä on kaatumassa. Sen lasti on kastunut ja pahasti siirtynyt, ja se on kovassa myrskyssä. Jos ihmisillä ei ole ostovoimaa, he eivät voi ostaa tuotteita. Jos tuotteet eivät mene kaupaksi, tuottajien, yrittäjien, ei kannata niitä tuottaa hyllyille, jotka ovat jo täynnä tavaraa, jota ei kukaan osta. Kun yritys ei voi tuottaa, se ei voi tarjota työtä. Kun se ei voi tarjota työtä, työntekijä ei saa rahaa, eikä hänellä ole ostovoimaa. Koko ajan tämä maaginen ympyrä kiertää alaspäin suomalaisessa yhteiskunnassa. Yhä verotulot vähenevät 10 miljardin markan vuosivauhtia, ja lisäsatsaus tähän ympyrään valtion taholta työttömyyskorvauksina lisääntyy 10 miljardin markan tahtia. Seuraavana vuonna ero on jo 80 miljardia markkaa, ja tämä joudutaan jälleen ottamaan ulkomailta lainana.

Tämä on suomalaisen yhteiskunnan tie tällä

hetkellä. Jos me emme nopeasti saa tavalla tai toisella alusta oikaistua, tämä heittää voltia, ja silloin eivät auta minkäänlaiset ponsilausumat tämän eduskunnan mietinnöissä tai lakien perusteluissa. Tästä on juuri kysymys, minkä vuoksi pankit ovat siinä tilanteessa, koska niiden toimintaan tuo 60—80 miljardin markan yhteiskunnallinen vajuus vaikuttaa. Koska nämä ihmiset eivät pysty maksamaan velkojaan, luottotappiot kasvavat, ja yhteiskunta joutuu tukemaan pankeja. Tämä on samassa aisassa kiinni oleva asia täsmälleen aikaisemmin selvittämäni maagisen kierteen kanssa. Mutta Suomessa ei ole ilmeisesti vielä herätty näkemään, mihin ollaan menossa. Tämä yhteiskunta kaatuu tämän vuoden loppuun mennessä, jos ei asioihin saada korjausta. Näin se on, ed. Mäki-Hakola, olisitte vain kuunnellut ed. Nikulan puhetta. Se oli aivan perusteltu ja hyvä asia.

Mitä tulee, rouva puhemies, tähän vakuusrahastolakiin, niin tämä käsittely on viimeinen vaihe siitä farssista, jota täällä on pidetty yllä viimeisten viikkojen aikana. Vakuusrahastolaki aikanaan opposition ja hallituksen välisissä neuvotteluissa neuvoteltiin sisällöltään huomattavasti tiukemmaksi kuin se nyt tulee todennäköisesti hyväksytyksi. Silloin sillä tiukalla tulossa olleella lainsäädännöllä oli jo se vaikutus, että pankit ilmoittivat hädissään, että eivät tarvitsekaan yhteiskunnan rahaa, vaan pyrkivät toimimaan omillaan, koska ne pelkäsivät, että niiden kirjanpitoon mennään niillä valtuuksilla, joita vakuusrahastolaki tarjosi, katsotaan, mitkä rosvoit siellä ovat touhunneet, mitkä rosvoit joutuvat linnaan, menettävät omaisuutensa, niin kuin pitäisi tapahtua rosvoille yleensä yhteiskunnassa: rahat pois, tukka pois ja linnaan ja sillä siisti. Sen jälkeen aravayksiöön katselemaan menneisyyden muistoja ja vanhoja valokuvia hienoista samppanjatilaisuuksista.

Me hylkäsimme täällä sen lain, tai emme me, SMP:n eduskuntaryhmä oli koko ajan mukana hyväksymässä sitä lakia. Nyt me hyväksymme täällä huomattavasti huonomman lain, mutta tässäkin on sellaisia sisältökohtia mm. erityistilintarkastusta koskien, jotka varmasti edelleenkin pitävät pankeissa tiettyä kylmää rinkiä takapuolen ympärillä siitä, että erityistilintarkastajat saattavat tulla ja sieltä selviää mm. erilaisia pikku kiinteistökauppoja varmasti satojen miljoonien ja miljardien markkojen edestä. Tämäkin on parempi kuin vanha laki, ja siinä mielessä tämä tietysti pitää hyväksyä, vaikka tämä aikaisemmin neuvoteltu todella

tiukka ja kova laki nyt sitten meneekin kuin lapsi pesuveiden mukana ja osoittaa, mitä farsia poliittinen elämä on.

Se ongelma, rouva puhemies, mikä tässä laissa ja valiokunnan mietinnössä nyt sitten on, on se yleispanttauslauseke. Olen tätä sanontaa käyttänyt. Vaarallinen yleispanttaus, johon tässä valtion taholta eduskunnan hyväksymisellä nyt sitten mennään, jossa taataan pankkien toiminta tulevaisuudessa mihin hintaan hyvänsä. Se on vaarallinen lauseke erityisesti, ellei yhteiskunta hyvin tarkoin tämän jälkeen lainsäädännöllä hoida asioita niin, että pankit, kun mennään esimerkiksi ulkomaisiin takauksiin, eivät käytä tätä hyväkseen sillä tavalla, että takaukset jätetään yhteiskunnan maksettavaksi ja muilla varoilla maksetaan osinkoja pankkien omistajille. Se on, jos näin huono hallitus jatkaa, systeemi, ja varmasti tällä tavalla tulee käymään. Pankit maksavat osinkoja, ja valtio maksaa niiden ulkomaisia lainoja. Tämä on se viimeinen perikato, ed. Mäki-Hakola, johon saatetaan tällaisen yleislausekkeen perusteella joutua.

Mutta tämä yleislauseke nyt olemassa olevat olosuhteet huomioiden, niin kuin arvelen ed. Nikulankin asian nähneen, kaikessa karneudessaan on kuitenkin sellainen, joka ehkä pitäisi hyväksyä, jotta ulkomaiset rahamarkkinat saadaan rauhoitettua ja tämä yhteiskunnan Suomilaiva ei joutuisi vielä kovempaan myrskyyn sen vuoksi, että ulkomaiset rahoittajat lyövät lainahانات tukkoon, jolloin meidän loppumme lähestyy varsin nopeasti ja minäkin saan unohtaa ne viime itsenäisyyspäivän alla pitämäni puheet, että me suomalaiset pärjäämme aina. Ei me sitten pärjätä, jos me joudumme tyhmän hallituksen takia liian kovaan myrskyyn, jolloin koko laiva kaatuu. Sieltä sitten vain laitojen alta yritetään uida pois itse kukin, eli pelastukoon ken voi.

Näin ollen minä sanoisin, että tämä on hyvin vaarallinen ponsi. Minä en tiedä vielä, miten SMP:n eduskuntaryhmä tässä äänestää, ehdotaanko tätä pontta poistettavaksi. Minä itse sitä en tee, tuskin meidän eduskuntaryhmämme; me olemme kantaneet vakuusrahastoneuvottelujen yhteydessä merkittävästi yhteiskunnallista vastuuta yhdessä vihreiden kanssa loppuun saakka. Tuskinpa mekään täällä henkilökohtaisesti kukaan teemme tätä ehdotusta. Jos sellainen tehdään, siinä miten SMP:n eduskuntaryhmä käyttäytyy, meillä on vapaat kädet. Minä tiedän varmasti, että jokainen osaa ratkaista oman kantansa yhteiskunnalle parhaalla tavalla,

ja näin ollen meillä ei asiassa tarvita mitään ryhmäpäätöksiä.

Rouva puhemies! Jos me hyväksymme tämän yleispanttauspykälän, jolla valtio asettuu vastuuseen pankkien kaikista sitoumuksista, se on liian voimakas ja kova. En ole mikään ponsien kannattaja. Minä täällä yleensä ivailen näillä ponsilla. Olen kuitenkin nyt tehnyt tai eduskuntaryhmä on tehnyt minun nimissäni ehdotuksen, että vastapainona, eräänlaisena jälkitakauksena tai mieluummin vastatakauksena, tähän mietintöön otettaisiin ponsi, jonka varmasti te hallitusryhmätkin, kun tarkasti kuuntelette, voitte hyväksyä. Jos ette hyväksy tätä pontta, ihmettelen teidän näkemyksiänne, miksi te ette voi tätä hyväksyä. Minä uskon, että oppositio tämän asian hyväksyy, koska he ovat tähän tutustuneet. Tämä on vain uskomus, on sitten eri asia, toteutuuko näin vai ei.

Siis rouva puhemies, ehdotan lain perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtion asettuessa takuuseen pankkien sitoumuksista hallitus huolehtii lainsäädännöllisin toimenpitein siitä, että pankkien vastuu on kaikissa tapauksissa ensisijainen niin, että valtion takuuvastuut eivät tule hyödyttämään pankkeja ja niiden omistajia veronmaksajien kustannuksella.”

Rouva puhemies! Minä nyt kehottaisin myös hallituspuolueita miettimään tätä. Tässä ei ole mitään poliittista salailua eikä kikkailua. Tämä on selvää sanaa. Tietynlainen vastapaino tälle asialle, joka sellaisenaan on yhteiskunnallisesti itsestäänselvä, mutta joka pitäisi lain perusteluissa eduskunnan vastauksessa selkeästi sanoa.

Ed. M ä k i - H a k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi alkuosassa puhui juuri niin kuin se on. Itse olen varoittanut pari vuotta tilanteen kehittymisestä, joka on suoraan sanoen pelottava. Me lainaamme nyt jo käytännössä joka toisen markan budjetin katteeksi, ja tämä on kestävätilan tilanne. Voi verrat sitä niinkin, että kaikki pankkituki, kaikki työttömyyskorvaukset, koko sosiaalipääloukka, niin kuin joku on todennut, kaikki yhteenlaskettuna, luototetaan tänä päivänä lainalla, ja näin ei voi tietenkään jatkua. Siinä suhteessa olen ed. Aittoniemen kanssa aivan samaa mieltä. Tähän hommaan tulee loppu.

Mutta ei pidä lähteä panemaan epäluulon alaiseksi sitä, että me emme hoida ulkomaisia velvoitteita, nimenomaan ulkomaisia velvoitteita, ja sitä varten tämä ponsilausuma on. Haluan

vielä kerran todeta, että meillä on noin 200 miljardia markkaa eli yhden budjetin verran kansantalouden velkaa ulkomaille. Jos epäluulo syntyy siitä, että me emme sitäkään aio hoitaa, ed. Aittoniemi, niin silloin me todella olemme vaikeuksissa. Siis kaiken kaikkiaan sanon, että tämän rahoituksen hoitamiseksi me tarvitsemme ulkomaalaisten luottamuksen ja sen takia ei tulisi asettaa kyseenalaiseksi sitä, että viime kädessä me hoidamme nämä velvoitteemme, ja sitä olen tässä yhteydessä yrittänyt sanoa.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Aittoniemelle totean, että vasemmalla me olemme lähteneet siitä, että pankkien rahoitusjärjestelmät turvataan, mutta samalla pyrkimyksenämme on ollut, on ja tulee olemaan se, että pankkien tarvitsema tuki minimoidaan. Se edellyttää kahta asiaa eli ensinnäkin sitä, että ehdot ovat tiukat, ja toiseksi sitä, että talouspolitiikan linjaa muutetaan, koska tämä politiikka tulee jatkossakin aiheuttamaan pankkitukeen vain kasvun tarvetta. Siinäähän tuli se ero vasemiston ja SMP:n välille, että SMP oli valmis antamaan tätä politiikkaa harjoittavalle hallitukselle sen pyytämät 30 miljardia markkaa lisää valtuutta, kun me lähdimme 15 miljardista, eli puolta vähemmästä, johon summaan tulimme sitä kautta, että jos talouspolitiikan linjaa muutetaan elvyttäväksi eli työttömyyttä vähentäväksi, niin tuen tarve pienenee. Kyllä siitä oli tietysti lähdettävä, että pankkien rahoitusjärjestelmä turvataan, mutta samalla tuki pitää minimoida, ja se edellyttää talouspolitiikan linjan muutosta. Se varmasti alkaa olla selvä yhdelle ja toisellekin ja ehkä jo kokonaisuudessaankin tälle eduskunnalle, jos se alkaa rehellisesti asioita ajatella.

Ed. M a t t i l a (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Aittoniemen puheenvuoron johdosta totean, että tässä äärimmäisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa on aivan välttämätöntä, että eduskunta lausuu, niin kuin talousvaliokunta on ponnassa edellyttänyt. Muuta mahdollisuutta tässä tilanteessa ei ole.

Mitä tulee ehtoihin pankkituen myöntämisen osalta, alleviivaan vain ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä käytyä keskustelua ja valtiovarainvaliokunnan laatiman mietinnön hyvin tiukkaa sävyä. Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä otettiin pääkohdat vakuusrahastolain osalta talousvaliokunnan laatimasta mietinnöstä. Ne välittyivät ja välittyvät hallitukselle mietinnön kautta. Sen ohella asianomaiseen ta-

lousarvion menokohtaan liitettiin erittäin tiukat ehdot, millä ehdoilla voidaan pankkitukea myöntää. Ensimmäinen lähtökohta on luonnollisesti se, että pankkien omistajat tulevat vastuuseen ja sen jälkeen vasta toisena vaihtoehtona on, että valtio lähtee mukaan varsin tiukoin ehdoin.

Ed. K o s k i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi puhui yleispantituksesta kärjistyksenomaisesti tämän talousvaliokunnan esittämän ponsilausuman osalta. Sen kaltaisesta sitoumuksestahan ei ole kysymys vaan yleisluontoisesta tahdon ilmauksesta. Jos johonkin yksityisoikeuden termiin sen sitoisi, se olisi kai pikemminkin valmius esisopimukseen erikseen päätettävistä takaustoimista. Eduskunta ilmaisee, että on valmis tarkoin harkittuihin toimiin siinä vaiheessa, kun niitä tarvitaan, ja on valmis niitä tukemaan.

Ed. Aittoniemen ”tukka pois ja linnan”-linja pankkien luotonannossa esiintyneiden rötösten selvittämisessä on ihan oikea. Yhteiskuntamoraali tässä tilanteessa edellyttää, että hyvin tarkoin selvitetään kaikki luotonantoon liittyneet epäselvyydet ja ryhdytään myös ripeisiin toimiin niiden oikaisemiseksi. Nythän tarvittaisiin myös jossakin määrin luovaa oikeuskäytäntöä erityisesti perusteettoman edun palauttamiseksi erilaisissa sopimuskonstruktioissa.

Kuten on julkisuudessaakin jo kymmeniä esimerkkejä nähty, on tehty epärealistisia ja keinotelluontoisia yritys- ja kiinteistökauppoja, joissa on velat keskitetty toiselle yritystasolle ja sitten taas mahdolliset luovutusvoitot ja puhdas raha toiselle henkilölle tai toiselle yritysryhmälle. Tämän kaltaiset perusteettoman edun saajat pitää jäljittää, ja heiltä pitää tarvittaessa uutta luovastikin tulkiten periä perusteettomia hyötyjä takaisin.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ilmeisesti puheenvuoroni oli aika hyvä, koska vastauspuheenvuorojen kynnet hyvin tylsästi ottavat sen pintaan kiinni. Ed. Mäki-Hakolalle, joka on lähtenyt pois, totean sen, että kyllä tässä ponsilausumassa on vähän nyt samanlaisista tunteista kysymys, kuin jos koko yön korttia pelannut ja runsaasti häviöitä kärsinyt henkilö panee kaiken viimeisen kortin varaan, kaikki nokkiin, ja tyhjentää taskunsa pöytään. Tässä ollaan nyt niin kuin viimeisellä rannalla, jolloin maailmalle ilmoitetaan, että kaikki meillä ovat nyt sitten vastuussa tästä,

mitä tapahtuu jatkossa. Jos talouspolitiikka ei muutu nopeasti, ministeri Viinanen, asia on näin. Vaikka pantaisiin sitten setelirahaa pikkuisen liikkeelle, niin jos talouspolitiikka ei muutu, niin laiva kaatuu, ministeri Viinanen, ja ministeri Viinanen myös sen mukana.

Ed. Tennilälle minä taas huomautan, että me äänestimme täällä silloin aikanaan, se oli muistakseni ed. Korhosen esitys, 15 miljardin markan puolesta. Se löytyy eduskunnan pöytäkirjoista täsmälleen. Vasemmistoliitto tuo myös aina ehdotuksia, ja me äänestämme tietäen, että toinen on tehnyt ehdotuksen ja kannatamme sitä, ja näin varmasti silloin aikanaan tapahtui.

Mitä tulee ed. Koskiseen, tässä nyt tietysti ei ole tarkoitus siviilioikeutta ruotia, vaan tarkoitin, että tässä on ”yleispanttauksesta” kysymys eli me vastamme kaikista pankkien tyhmyyksistä, mitä ne tekevät tästä eteenpäin. Tämä on tarkoitettu maailmalle, ja jos maailmalla ei tätä tämän tyyppisenä oteta, silloin meidän on turha tätä säätääkään. Tässähän on tarkoituksena antaa tietty panttaus valtion taholta pankkien toiminnalle, jotta rahamarkkinat säilyisivät suhteellisen häiriöttöminä.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Oli mielenkiintoista todeta, että ed. Nikulan puheenvuoro herätti niin voimakkaan reaktion kokoomuksen ryhmässä, jossa ensin ed. Mäki-Hakola, sitten ed. Saario ja myös ed. Tiuri ryhtyivät aika lailla voimakkaaseen hyökkäykseen ed. Nikulan puheenvuoroa vastaan. En minäkään yhdy ed. Nikulan puheenvuoron jokaiseen lauseeseen, mutta minusta se oli pääasiassa myönteinen.

Ed. Saario sanoi, että opposition käsittämättömän käyttäytyminen on ollut ongelmien pääsyy. Ed. Tiuri väitti ed. Nikulaa vastaan, kun ed. Nikula puhui pankkituen osuudesta valtion velkaantumiseen. Kun en tiedä, onko ed. Tiuri ehtinyt lukea hallituksen toista lisätalousarvioesitystä, niin sen perusteluista löytyy mm. seuraava maininta: ”Valtiontalouden reaaliomenot kasvoivat viime vuonna 18 prosenttia, josta 13 prosenttiyksikköä aiheutui pankeille maksettavista tukisijoituksista.”

Rouva puhemies! Minulla on sellainen käsitys, kuten eräät muut edustajat ovat jo todenneet, että pankkikriisiä ei pystytä ratkaisemaan maassamme nyt harjoitettavalla talouspolitiikalla ja tämän pankkikriisin ratkaisun edellytyksenä on talouspolitiikan perusteellinen muutos. Siksi mielestäni on aiheellista tulevassa äänestyksessä äänestää talousvaliokunnan mietintöön

liitetyn sosialidemokraattisen ryhmän vastalauseeseen samoin kuin ed. Korhosen valiokunnan mietintöön liittämän vastalauseen puolesta.

Mitä tulee tähän paljon puhuttuun ponteen, niin muistamani mukaan eduskunta on vakuusrahastolain käsittelyn yhteydessä — oliko se viime huhti — toukokuussa, milloin tuo käsiteltiin — yhtynyt ensimmäisen kerran siihen käsitykseen, että pankkijärjestelmän toiminta on turvattava. Kun vakuusrahastolain muutosesitys tuli, joka sittemmin jäi lepäämään, siinä yhteydessä eduskunta ei asettunut vastustamaan hallituksen esityksessä näin lausuttua pyrkimystä. Ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä eduskunta on yhtynyt siihen käsitykseen, että pankkien toiminta ja rahoitusjärjestelmän toimivuus on turvattava, joten ymmärtäkseni nyt ollaan tekemässä se neljännen kerran, nyt kyllä erillisellä ponnella, jota talousvaliokunta ehdottaa.

Olen viime perjantaina lausunut tästä ponnesta mielipiteenäni, että sen alkuosa on hyvä, mutta jälkimmäinen osa arveluttava. Ja minkä vuoksi arveluttava? Sen vuoksi, minkä eräät asiantuntijat ovat todenneet. En nyt ehkä mainitse parhaan asiantuntijan nimeä tai mainitsenpa kuitenkin, koska tällainen asiantuntijalausunto on julkisuudessa esitetty. Nimittäin entinen kansliapäällikkö, nykyään jo kai eläkkeellä oleva Bror Wahlroos on arvioinut, että 125 miljardia on menossa pankkien tukemiseen kaiken kaikkiaan. Ja jos on näin valtavasta määrästä todella kysymys, niin juuri tätä taustaa vasten epäroin antaa kannatusta sellaiselle ponnelle kokonaisuudessaan, josta nyt puhuin, sillä silloin on kysyttävä, mistä se on poissa. Kun tuntee Ahon hallituksen käytännön politiikan, ei ole epäilystä, mistä sitä vielä yritetään ottaa: sieltä, mistä tähänkin saakka. Silloin suurrikkaat ja pääomapiirit saavat pitää etuisuutensa, mutta leikkaukset kohdistuvat erittäin ankarina sellaisiin toimiin, joilla voitaisiin työllistää, joilla voitaisiin sosiaali- ja terveyssektoria kehittää, asuntotuotantoa laajentaa jne. Tämä on siis sen, sanoisinko, polemiikin ja arvostelun aihe, joka koskee ponnin jälkiosaa.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän taholta on aiemmin jo lausuttu, tänäänkin ed. Korhosen puheenvuoron yhteydessä, vasemmistoliiton näkökantoja. Muistutan vielä siitä, että me olemme aiemmin mm. ehdottaneet, että pankkituen ehdottomana edellytyksenä on oltava, että valtio saa antamansa pankkituen vastineena määräysvaltaa pankeissa ja että se saa tekemänsä sijoitukset aikanaan takaisin, että pankkien 8 pro-

sentin vakavaraisuusvaatimuksesta voidaan väliaikaisesti luopua, että pankkituen vuotaminen suurallettajien hyödyksi on estettävä poistamalla suurten talletusten talletussuoja, ja mm. olemme edellyttäneet valmiutta korkosäännöstelyyn, mikäli reaalikoron alentamiseen ei muuten ole mahdollisuuksia, ja myöskin olemme ehdottaneet talletusten maasta viennin rajoittamista jne. Mutta luonnollisesti hallituksella, vakuusrahastolla ja hallintoneuvostolla käytettävissään muitakin keinoja.

Joka tapauksessa minusta on syytä korostaa talousvaliokunnan aiemmassa mietinnössään lausumaa edellytystä siitä, että "valtioneuvosto antaa eduskunnalle tiedonantona suunnitelman rahoitusjärjestelmän tervehdyttämisestä, tervehdyttämiseen käytettävistä keinoista ja julkisen tuen palauttamisesta valtiolle niin, että tiedonanto voidaan käsitellä eduskunnassa vuoden 1993 valtiopäivien syysistuntokaudella". Olen ymmärtänyt, että tämä on eduskunnan tahto. Toivottavasti hallitus tämän tahdon ottaa huomioon.

Aivan viimeksi: Niin monessa yhteydessä on puhuttu siitä, miten kansanedustajien ja esimerkiksi talousvaliokunnan tulee saada tietoja pankkien toiminnasta, pankkituen käytöstä jne. Tästä johtuen, kun edelleen tuntuu olevan myös epäselvyyttä siitä, onko eduskunnan valiokunnilla sellainen tiedonsaantioikeus, mitä on perätty useissa yhteyksissä, lainaan eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanottoa, jonka valiokunta lausunnossaan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä n:o 364 antoi. Lainaan siis tästä lausunnosta seuraavan jakson — tämä on hieman pitkä:

"Eduskunnan valiokuntien tietojensaantioikeutta koskevista yleisistä säännöksistä on tässä yhteydessä syytä kiinnittää huomiota valtiopäiväjärjestyksen 53 §:ään. Sen 1 momentissa ovat säännökset eduskunnan valiokuntien oikeudesta saada tietoja jonkin asian valmistelua varten ja 2 momentissa valiokuntien mahdollisuudesta saada selvityksiä asianomaiselta ministeriöltä. Perustuslakivaliokunta on todennut tämän pykälän muodostavan valiokuntien tietojensaantioikeutta sääntelevän kokonaisuuden. Samassa yhteydessä perustuslakivaliokunta totesi olevan kiistaton lähtökohta, että valiokuntien tulee saada kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tehtäviään hoitaessaan." Valiokunta jatkoi: "Valiokunnilla on siten yleinen tietojensaantioikeus eikä valiokuntien asema tämän suhteen riipu esimerkiksi asianomaisen ministeriön tarkoituksenmukai-

suusharkinnasta. Mainittu lähtökohta ei muuksi muutu, vaikka valiokunnan tarvitsemat tiedot olisivat oikeudelliselta luonteeltaan salassa pidettäviä."

Olen tämän pitkän lainauksen halunnut tässä tehdä nimenomaan sen vuoksi, että koska käsittykseni on, että eduskunnan talousvaliokunnalla on paremmat mahdollisuudet kuin esimerkiksi pankkivaltuutettujen muodostamalla hallintoneuvostolla saada tietoja pankkituen käytöstä, niin tämä talousvaliokunnan omaama kiistaton oikeus huomioon ottaen eduskunta voi talousvaliokunnan jäsenten kautta mielestäni saada selaista tietoa, jota on tarkoitettu ja tarvittu. Aina-kin omalta osaltani koettaisin kannustaa paitsi talousvaliokuntaa kaikkia muitakin eduskunnan valiokuntia pitämään kiinni siitä oikeudesta, jonka valtiopäiväjärjestys siten tulkituttuna kuin perustuslakivaliokunta on tulkinnut valiokunnille antaa.

Ed. L o u e k o s k i : Rouva puhemies! Aikaisemmissa tilaisuuksissa eduskunta on aika tavalla keskustellut siitä, miten pankkikriisin nykyiseen vaiheeseen on tultu. Sen takia en näistä asioista tässä yhteydessä pitkään puhu. Totean vain, että yleinen talouspolitiikka on luonnollisesti ollut eräs kriisin syy. Mutta verrattomasti sitä tärkeämpi syy nykyisiin vaikeuksiin on pankkien oma toiminta. Ne ovat olleet varomattomia. Ja niin kuin joskus aikaisemmassa keskustelussa olen sanonut ne ovat unohtaneet toiminnassaan pankkien toimintaohjeista kaikkein tärkeimmän säännön, nimittäin sen, että onnistunut pankkitoiminta on pitkäjänteistä, varovaista ja kannattavaa liiketoimintaa. Tämä perussääntö on unohtunut, ja siitä kriisi enimmältään johtuu.

Kukaan meistä ei varmasti ole toivonut, että tällaiseen tilanteeseen joudutaan, sitä on enemmänkin pelätty. Mutta tosiasia on, että se kriisi on nyt, ja silloin ei kiemurtelu auta. Meidän on tässä olemassa olevassa kriisissä tehtävä se, mitä tämän talon puitteissa voidaan, jotta kriisi helpottaisi. Ilman pankkeja ja tervettä rahoitusjärjestelmää laajemminkin me emme tule toimeen, emme me tavalliset veronmaksajat ja kansalaiset, vielä vähemmän yritykset tai kunnat. Eivät myöskään valtion laitokset voi toimia ilman, että pankkijärjestelmämme on toimintakunnossa. Tästä nimenomaisesti syystä talousvaliokunnan mietintöön sisältyvä ponsi, joka sai taakseen yksimielisen kannatuksen, on muotoiltu niin, että Suomen valtio takaa sen, että suomalaiset

pankit pystyvät hoitamaan sitoumuksensa ajalaan kaikissa olosuhteissa jnp. Tämän asian pitää sisältyä eduskunnan vastaukseen hallitukselle, kun vastaus tämän keskustelun ja sitä seuraavien äänestysten jälkeen eduskunnassa on muotoutunut.

Monessa yhteydessä, myös äsken käytetyissä puheenvuoroissa, on palattu siihen, minkä mitaista ja minkälaista pankkituen pitää olla. Oppositiota tässä on aika jyrkin sanoin moitittu siitä, että me olemme saaneet jotenkin hämminkiä aikaan pankkituen järjestämisessä. No, tapansa on hallitusryhmillä tyytymättömyyttään ilmoittaa, mutta omasta puolestani totean, että osoite on kyllä perin juurin väärä. Me olemme joutuneet todistamaan talousasioitten hoitoa niin kuin monen muunkin asian hoitoa Suomessa liiaksi ajautumisena kriisistä toiseen. Se on ollut se tapa millä asioita on lähestytty, ja sitten kun kriisi on selvitetty, on ikään kuin viimeisellä rajalla jouduttu tekemään ratkaisuja, jotka aina eivät ole olleet kaikkein parhaita.

Joka tapauksessa sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta haluan lyhyesti todeta, että me olemme hyväksymässä äsken lainaamani ponnin. Se on tässä tilanteessa välttämätön. Olemme lähteneet siitä, että pankkituen on oltava vastikkeellista, selittelemättä tässä yhteydessä enempää, minkälaista vastikkeellinen tuki parhaimmillaan on. Pankkituelle on asetettava selkeät ehdot, ja pankkituen valvonta on järjesteltävä uudelle pohjalle. Tämäkään nyt mietintöön sisältyvä ratkaisu ei suinkaan ole paras mahdollinen, vaikka se tässä tilanteessa näyttää olevan ainoa.

Vielä haluan täydentää sosialidemokraattisesta näkökulmasta pankkituen erästä puolta, ja se on se, että pankkituen ei pidä olla millään tavalla saajaa houkuttavaa. Tästä onneksi pankkiipiireissä ollaan nyt tekemässä oikeita johtopäätöksiä. Pankit yrittävät selvittää ilman valtion tukea niin hyvin kuin suinkin. Totean, niin kuin erät aikaisemmatkin puhujat, että se on hyvä asia.

Valtion varoille on paljon muuta käyttöä näinä aikoina. Paljon parempia kohteita on sosiaaliturvan puolella, työllistämispolitiikassa jnp. On, voisinko sanoa, Luojan onni, että pankit nyt todella yrittävät viimeisetkin tukimarkkansa löytää yksityisiltä markkinoilta ja pitää toimintansa pystyssä ilman valtion suurimittaista tukea. On kerta kaikkiaan hyvä asia, että tätä keinoa nyt vakavasti kokeillaan.

Kun katselee tilannetta, joka eduskunnan vastauksen valmistumisen jälkeen ulkopuolisen silmin avautuu Suomen pankkijärjestelmästä vaikkapa ulkomaisen luottolaitoksen näkökulmasta, on varmaankin oikein ja tervetullutta, että tuo paljon puhuttu ponsi on hyväksytty. Uskoisin, että vielä parempi tilanne heidänkin näkökulmastaan olisi, jos Suomen talouspolitiikassa luvuttaisiin sellainen käänne, jossa nostetaan kansalaisten työllistäminen pitkäaikaisella vakautustoiminnalla hallituspolitiikan ensisijaiseksi tehtäväksi, ensisijaiseksi toimenpideohjelmaksi.

Jos ajattelen itseäni tällaisen ulkopuolisen tarkkailijan asemaan, niin nämä kaksi pontta yhdessä olisivat vielä paljon parempi kombinaatio, vielä paljon parempi lupaus suomalaisten pankkien kyvystä hoitaa asiansa kuin se, että pelkästään valtion takuu luvataan. Takuu on, niin kuin sanoin, välttämätön, mutta vielä parempi olisi, jos lupaisimme hoitaa asiamme tästä eteenpäin yhdessä ja paremmin kuin tähän asti. Siitä syystä sosialidemokraatit ovat täällä jo lainatussa I vastalauseessaan edellyttäneet tällaista muutosta, työllä elvyttämistä, toimenpideohjelmia, joka auttaa pankkien asiakkaita, olkootpa ne yhtiöitä tai muita elinkeinoelämän harjoittajia taikka meitä tavallisia kansalaisia, hoitamaan omat asiansa ja selviytymään omin voimin laman yli. On nimittäin muistettava, ettei pankeilla ole omia varoja ja pankkien varat ovat tallettajien ja sijoittajien varoja. Pankeille vaikeuksia aiheuttavat ennen muuta niiden asiakkaiden vaikeudet. Sen takia on tärkeätä, että asiakasuntaa autetaan auttamaan itse itseään laman yli.

Tähän tähtää meidän pontemme, jonka ehdotankin eduskunnan hyväksyttäväksi siinä muodossa, joka sillä on I vastalauseessa: ”Talouspolitiikan suuntaa on muutettava työllisyyttä korostavaksi ja pitkäaikaiseen vakautukseen perustuvaksi toiminnaksi, joka auttaa pankeja ja niiden asiakkaita itse selviytymään taloudellisista ongelmista.”

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti voi pitkälle yhtyä siihen, mitä ed. Louekoski totesi pankkien viimeaikaisista toimenpiteistä, lähinnä siihen, että ne pyrkivät selviytymään ilman vakuusrahaston kautta tulevaa tukea. Näyttää siltä, että se olisi tällä hetkellä nimenomaan johtamassa siihen, että pankit lähtevät erittäin herkästi pakkorealisoimaan. Tämä johtuu ilmeisesti lähinnä siitä,

että velkasaneerausjärjestelmä ei ole lähtenyt vielä kunnolla liikkelle ja pankit käyttävät tätä välivaihetta hyväkseen. Sen johdosta toivoisi, että valtion ja hallituksen taholta tulisi jonkinlainen järjestelmä siihen, että korkotuki- ja elvytystoimenpitein pystyttäisiin selviytymään näiden ihmisten osalta.

Ed. P a l o h e i m o : Arvoisa puhemies! Tulen käyttämään melko lyhyen puheenvuoron ja vastaamaan siinä pariin aikaisemmin täällä käytyyn puheenvuoroon.

Ensinnäkin ed. Laineelle tiedonannosta, joka on pyydetty hallitukselta ensi syysistuntokauden aikana. Sehän hyväksyttiin siinä yhteydessä, kun lisäbudjetti hyväksyttiin eduskunnassa, joten nähdäkseni se asia on järjestyksessä ja se tiedonanto on tulossa, vaikka se ei tällä kertaa sisällykään talousvaliokunnan mietintöön. Jos näin ei olisi, olisin minäkin vaatinut sen sisällyttämistä tähän talousvaliokunnan mietintöön, joka on käsitteilyssä tällä hetkellä.

Ed. Aittoniemelle hänen korttipelivertauksestaan, jossa aamulla kello kuudelta ed. Aittoniemen kuvailema kortinpelaaja lyö kaikki varansa pöytään ja sanoo, että tässä on kaikki. Hän kuvaili Suomen taloudellista tilannetta sellaiseksi tällä hetkellä. Minulle tulee tästä mieleen eräs käsikirjoitus, jonka Terho Pursiainen, aikaisemmin SKDL:n kansanedustaja, jätti äskettäin luettavakseni ja joka on tarkoitus julkaista kirjana jonkin ajan kuluttua. Siinä jossa hän puhui vaihtoehdottomuusmottista, johon on Suomen taloudessa ajaututtu eli tilanteeseen, jossa ei enää ole vaihtoehtoja.

Minä haluaisin torjua nämä ajatukset, sekä ed. Aittoniemen korttipelijaituksen että Terho Pursiaisen vaihtoehdottomuusmottiajatuksen, jotka ovat luonteeltaan samanlaisia sikäli, että ne ovat oikein ainoastaan sillä edellytyksellä, että haluttaisiin pitää kiinni suurin piirtein nykyisestä elintasostamme. Jos asiaa ajatellaan vähän avarammin ja verrataan suomalaisten nykytilannetta esimerkiksi veljeskansamme Viron nykytilanteeseen, niin voitaisiin todeta, että jos suomalaiset tinkisivät esimerkiksi elintasonsa nykyisestä väliaikaisesti, vaikkapa kahden kolmen vuoden ajaksi, puoleen nykyisestä, niin Suomen talous saataisiin ehdottomasti järjestykseen. Silloinkaan ei jouduttaisi lähestulkoonkaan sellaisiin olosuhteisiin, jotka Virossa tällä hetkellä ovat. Eli nämä hyvin epätoivoiset ilmaiset sisältävät reunaehdon, että tarkoituksena on pitää kiinni suurin piirtein sellaisesta elintasosta,

joka meillä tällä hetkellä on. Tästä syystä minä haluan esittää näihin sinänsä populistisiin väitteisiin tämän pienen reunahuomautuksen.

Olen talousvaliokunnassa asettunut kannattamaan ehdottomasti valiokunnan mietintöön esitettyä pontta ja haluan huomauttaa täällä siitä, niin kuin täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on sanottu, että tämä ponsi on hyvin ehdoton, hyvin jyrkkä. Se ei jätä epäilyille mitään sijaan. Minusta sen pitääkin olla sellainen. Olisi ollut turha esittää talousvaliokunnan mietinnössä ponsi, joka olisi kuitenkin sitonut Suomea samalla tavalla kuin tämä ponsi, mutta ei olisi lisännyt suomalaisten uskottavuutta niin kuin tämä ponsi lisää. Ponnen ehdottomuus on ilman muuta puolustettavissa juuri sillä, että kun se on ehdoton, se lisää meidän uskottavuuttamme, ajaa asiansa sillä tavoin. Siitä syystä on minusta hyvä, että erittäin monet ovat asettuneet täällä kannattamaan tätä pontta. Vihreät asettuvat siis kannattamaan tätä pontta.

Mielestäni ei ole ristiriidassa sen kanssa, että asettuu kannattamaan tätä pontta, että asettuu myös kannattamaan I vastalauseessa esitettyyn pontteen sisältyviä järkeviä ehdotuksia erityisesti, koska vastalauseessa sanotaan, että hyväksyessään valiokunnan mietinnön ponna vastalauseeseen allekirjoittajat haluavat lisätä siinä esitetyn ponna mietintöön. Se on siis täydennys. Se ei pyri kumoamaan mietintöä.

Samalla tavoin ed. Aittoniemi, näin olen tullutkin, esittää oman pontensa täydennyksenä mietintöön eikä mietinnölle vastakkaisena. Eli hyväksyessämme ed. Aittoniemen ponna se ei tarkoita sitä, että vastustaisimme mietinnössä olevaa pontta, vaan hyväksyimme mietinnön ponna ja ed. Aittoniemen ponna sen täydennyksenä. Vihreät ovat myös ed. Aittoniemen ponna kannalla.

Ed. Korhosen puheenvuorosta ilmeni myös, että ed. Korhonenkin on ajatellut pontensa ei mietintöä vastaan, vaikka se täällä äänestyksessä ilmeisesti tullaan asettamaan mietintöä vastaan, vaan mietinnön täydennykseksi. Tämä on seikka, joka on syytä myös tässä huomata. Toisin sanoen ne, jotka äänestävät ed. Korhosen ponna puolesta, eivät äänestä itse asiassa mietinnössä esitettyä pontta vastaan. Mietinnössä esitettyä pontta vastaan äänestävät ilmeisesti vain ne, jotka erityisesti vaativat sen poistamista ja tulevat sitten mahdollisissa äänestyksissä äänestämään poistamisen puolesta.

Ed. Korhosen ponna on eräs kohta, joka minua jonkin verran arveluttaa ja jonka vuoksi

tulen todennäköisesti äänestämään sitä vastaan, ja se on se, missä puhutaan 45 prosentista ja erityisesti vähintään 45 prosentista. Niissä keskusteluissa, jotka kävimme täällä tammikuun alussa vakuusrahastokysymyksessä, kävi ilmi, että valtion omistusta ei tarvitse nostaa pankeissa 45 prosenttiin, jotta se olisi merkityksellinen. Silloin olin taipuvainen kannattamaan ilmaisuja, että valtion osuus nostettakoon ”merkittäväksi” pankeissa, mikäli tukea annetaan. Olen edelleenkin sillä kannalla enkä jonkin erityisen prosenttiosuuden kannalla. Erityisesti pidän arveluttavana sitä, että ponnassa puhutaan vähintään 45 prosentista.

Arvoisa puhemies! Näin ollen ennustan vihreiden äänestyskäyttäytymiseksi seuraavissa äänestysissä sitä, että olemme I vastalauseessa esitetyn ponnin ja ed. Aittoniemen ponnin kannalla, mutta ed. Korhosen ponnin kohdalla ilmeisesti tulemme äänestämään sitä vastaan.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun ed. Paloheimo kannatti esittämäni pontta tai ilmaisi sille suopeutensa, olen hyvin tyytyväinen. Ed. Paloheimo on erittäin älykäs henkilö. Nyt hän puhui kuitenkin entisen kansanedustajan Pursiaisen näkemyksestä — vaihtoehdottomuudesta — ja toisaalta korttimiehen viimeisellä rannalla olosta kello kuusi aamulla, jolloin hän lyö viimeiset markkansa pöytään ja nokittaa uhkarohkeasti elämä tai kuolema -systeemillä. Kyllä kai jos me tässä yhteiskunnassa tingimme elintasostamme puolet, ei ole ongelmaakaan, ettemmekö me selviäisi. Meillähän on luonnonrikas maa. Kyllä me selviämme, kun me vasikan- ja lehmäntaljoista teemme vaatteet ja käymme kauppaa oravannahoilla ja elämme luontaistaloudessa, joka sellaisenaan saattaisi olla hyvinkin mielenkiintoista vaihtoehtia. Kyllähän sellainen vaihtoehto tietysti on, mutta ei kai kukaan puhu silloin todellisesta, realistisesta, vaihtoehdosta. Kyllä vaihtoehdon suunnilleen pitää olla sitä, että me keksimme vaihtoehdon taloudelliselle toiminnalle verrattuna nykytilanteeseen säilyttääksemme suunnilleen sen elintason, mikä meillä on ollut tähän saakka. Ei se ole mikään vaihtoehto, että siirrytään luontaistalouteen, puuauraan ja tällaiseen ja elämme vasikannahat selässä. Kyllä se on vähän liian kaukaa haettu vaihtoehto, ed. Paloheimo.

Mitä tulee prosenttiosuuteen, niin totta kai me sen verran vaadimme pankeista osuutta, mitä

me olemme sinne satsanneetkin, siis osakeomistusta. Kyllä minä ihan tällä tavalla näen, ed. Paloheimo, kun on kysymys omaisuusmassasta, onko se valtiolla vastineena vai ei.

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en puhunut vasikannahoista, vaan minä puhuin maailman laajuisesti ottaen erittäin ylellisestä nykyaikaisesta elintasosta vielä siinäkin tilanteessa, jossa suomalainen elintaso tingittäisiin puoleen nykyisestä.

Ed. Aittoniemi käytti vanhaa menetelmäänsä. Kun hän ei voinut väittää minulle vastaan, hän keksi itse oman väitteen ja ryhtyi väittelemään sen oman väitteensä kanssa, ja näin syntyi tämä vasikannahka- ym. analogia.

Ed. Aittoniemi, ylikomisario Aittoniemi, kylä tuon tyyllisestä pikku vilpistä jäädään kiinni, kun sitä samaa tempua toistuvasti käytetään.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiinnitin huomiota siihen, millä tavalla ed. Aittoniemi jälleen kerran itse keksi sen, mitä edellinen puhuja oli muka kertonut, ja sitten vastasi omaan, mielikuvissaan muodostuneeseen puheeseen. Nyt minä ymmärrän, että hän on puhujatilastossa suvereeni ykkönen. Näinhän hän tekee aina. Kun hänellä ei ole mitään varsinaista esitettävää, niin hän on kuulevinaan, horisee horiskoja, kuuntelee ja vastaa näihin horiskoihin horiskosti.

Ed. Vuoristo: Arvoisa puhemies! Lyhyesti. Kysymys vastuusta on korostetun keskeinen maan ollessa siinä tilassa, missä se parhailaan on. Ei niin, että niinkään kysyttäisiin taikka penättäisiin vastuullisia taikka syllisiä tähän tilanteeseen, vaan ketkä tässä tilanteessa ovat vastuullisia toimijoita eli vastuussa. Selvää on, että järjestyksemme mukaisesti valtakunnan hallitus kantaa, jos niin sanoisi, operatiivisen vastuun. Maan hallituksen operatiivisten toimienpien kohteena on yhteinen kansa. Mutta tälle kansalle hallitus ei ole vastuullinen. Hallitus on toimistaan vastuussa eduskunnalle. Hallituksen sijasta eduskunta kansalta lainassa olevan korkeimman vallan, tekniseltä termiltään valtiovallan, edustajana on vastuussa puolestaan yhteiselle kansalle. Ylimmän vastuun ja ylimmän vallan kysymyksissä täältä ei ole valitusoikeutta mihinkään.

Kun on kysymys perustuslakitasoisesta asiasta, kuten tässä pankkitakuuponnassa ilmiselvästi on kysymys, juuri tämä vastuu korostuu. Ei ole

olemassa tällä tasolla hallitus-, oppositio- taikka ryhmäsidonnaisuusvastuuta, vaan kunkin edustajan on harkittava omalta kohdaltaan, mikä on yhteiselle kansalle hyväksi.

Vastuu liittyy luottamukseen. Vastuu on ikään kuin luottamuksen alakäsite taikka sisäiskäsite. Nykyisellä hallituksella, Ahon hallituksella, siinä ministerikoostumuksessa, missä se on, ei ole minulle kansanedustajana sellaista luottamusta, että voisin vastuun, jos sanoisi sillä tavoin, sen hallituksen käyttöön myöntää niin huikeassa asiassa ja niin blankomaisesti kuin pankkituki ja pankkitakaus ovat. Ahon hallituksen vakuudet eivät riitä vakuuttamaan takuiden ongelmattomuudesta, koska kysymys on viime kädessä maassa harjoitettavasta talous- ja yhteiskuntapolitiikasta.

Kysymys ei todellakaan tässä tilanteessa voi olla pikkupoliittikoinnista. Maahan tarvitaan keskeiseksi operatiiviseksi toimijaksi parlamentaarisesti ja työmarkkinapoliittisesti uskottava ja riittävän laajapohjainen kriisihallitus, sille hallitukselle hyvin yksiselitteinen, kätten ja hengen ylevään työhön pohjaava ohjelma. Työlle ja työn tuloksille on rakennettava vahva talous. Vasta sen jälkeen voitaisiin luoda edellytykset terveelle yhteiskuntaelämälle, jossa ihmiset tuntisivat olevansa subjekteja, toimijoita, tekijöitä, eikä niin kuin nyt erilaisten tunteettomien ja järjettömien toimenpiteiden hyödyttämiä objekteja.

Käsien ja hengen ylevän työn sekä talouden keskinäinen suhde on juuri tämä: työ — talous. Yhteiskuntaelämä on terve ja normaali, kun talous rakentuu työstä ja työlle eikä niin kuin nyt, kun taloutta, vieläpä heikkoa taloutta, eri tavoin ja psykologisesti väärin rustaamalla kuvitellaan päästävän työllisyydessä ja työn tuottavuudessa johonkin muuhun kuin kasvavaan työttömyyteen, passivoitumiseen ja syrjäytymiseen.

Arvoisa puhemies! Minä penään ja perään luterilaisen velvollisuusetiikan läpituunkemia sosialidemokraatteja maan operatiiviseen johtoon. Silloin kun maassa menee huonosti, on tiedettävä, mitä tehdään, eikä niin kuin nykyisessä hallituksessa on laita. Tietysti sosialidemokraattien kannatus kasvaa oppositiossa, niin kuin se nyt on kasvanut, mutta nyt ei ole todellakaan minkään puoluetaktikoinnin aika.

Minä otan yhden esimerkin velvollisuuden-tunnosta, jota tarkoitan, ja kysyisin, osaisiko talousvaliokunnan kokoomuksen taikka keskustan jäsenistä joku sanoa omasta ryhmästään jonkun, joka olisi voinut viedä pankkitukeen

liittyvät asiat valiokunnassa lävitse niin kuin valiokunnan puheenjohtaja ne vei, yhtä vastuullisesti. Ei varmasti!

Kysymys on sen kaltaisesta periluterilaisesta velvollisuus- ja vastuuetiikasta, jota nyt hallituksessa tarvittaisiin, jotta luottamus hallituksen toimiin palautuisi, niin että voisin itse siihen luottaa ja vastuuta kantaa ja tarvittavat takuut myöntää. Takuilla olisivat silloin vakuudet.

Puhemies! Edellä olevasta syystä en voi yhtyä talousvaliokunnan mietinnössä lausuttuun ponteen ja haluan tämän ilmaista eduskunnan pöytäkirjaan. Mutta en ehdota myöskään omaa vastalauseettani eduskunnan ponneksi. Sen sijaan kannatan ed. Korhosen lauselmahdotusta.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten aikaisemmin totesin, itekin olen samaa mieltä, että tämä valiokunnan mietinnössä oleva ponsi on liian etupainotteinen, tietyllä tavalla ehdoton. Mutta ed. Vuoristo ei kuitenkaan maininnut erästä tärkeätä seikkaa, että jos sen jatkoksi tietyllä tavalla olisi tullut se ponsi, mitä meidän taholtamme on ehdotettu, tämä on se tasapainottava tekijä, joka puuttuu nyt valiokunnan mietinnössä olevasta, kansainvälisille rahamarkkinoille tarvittavasta ponnesta. Eli, ed. Vuoristo, toivoakseni hyväksytte tämän: ”Eduskunta edellyttää, että valtion asetuksessa takuuseen pankkien sitoumuksista hallitus huolehtii lainsäädännöllisin toimenpitein siitä, että pankkien vastuu on kaikissa tapauksissa ensisijainen niin, että valtion takuuvastuut eivät tule hyödyttämään pankkeja ja niiden omistajia veronmaksajien kustannuksella.” Tämä kun olisi täydentänyt, silloin se olisi aivan nappi, mutta ed. Vuoristo ei ilmeisesti lukenut lainkaan tätä ponsiehdotusta.

Ed. S.-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vuoriston puheenvuorossa peräänkuulutettiin vastuuta. Yhdyn ed. Vuoriston puheenvuoron siihen osaan, jossa hän totesi talousvaliokunnan puheenjohtajan vastuullisuuden. Nyt vain ed. Vuoristo valitettavasti oli lähes ainoa sosialidemokraattien ryhmässä, joka silloin, kun tätä valtion vakuusrahastolain muutosta täällä edellisen kerran käsiteltiin, tunsu vastuunsa. Tilanne on vain se, että kun, sosialidemokraatit, valtion vakuusrahastolain muutoksen edellisen kerran hylkäsitte, samalla tehtiin myös kiusaa suomalaiselle veronmaksajalle,

koska sitä kautta pankkituen hallinnointi olisi ollut huomattavasti järkevämpää kuin mihin tulokseen nyt on päädytty. Eli sanon näin, että siinä tavallaan sika teki itselleen kiusaa, kun kaatoi oman kuppinsa.

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi on käyttänyt täällä monta varsin ansiokasta puheenvuoroa, joissa hän on selvittänyt SMP:n kantoja vakuusrahastoon ja onpa selvittänyt näkemyksiään suomalaisen yhteiskunnan tiestäkin. Ne edustajat, jotka sanoivat, että ed. Aittoniemi horisee, ilmeisesti eivät ole kuulleet tai eivät ole ymmärtäneet siitä huolimatta, että varsin selkeitä puheenvuoroja hän minun mielestäni on täällä käyttänyt.

Kannatan ed. Aittoniemen varsinaisessa puheenvuorossaan tekemää lausumaehdotusta.

Ed. K o r h o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Aivan lyhyesti tästä 45 prosentista, joka on noussut esille. Siinä pitää muistaa se, että sillä 45 prosentilla on myös toinen merkitys, joka hyvin pitkälle liittyy osakkeiden arvojen leikkaamiseen ja veronmaksajien ja valtion etuun silloin, kun leikkaamista lähdetään suorittamaan. Kuten tänä päivänä nähty, KOPilla se prosentti oli 50. Jos sitä ei suoriteta riittävän suurena ensimmäisessä vaiheessa, niin veronmaksajat toisessa vaiheessa joutuvat suorittamaan omien arvojensa osalta leikkaamisen. Tällä on myös tämä tausta eikä pelkästään omistukseen liittyvä rajoite.

Kaiken kaikkiaan talouspolitiikan muuttaminen on se ainoa oikea tie, millä pankkikriisistä päästään irti, se on ainut todellinen mahdollisuus. Tästä syystä kannatan ed. Louekosken tekemää perustelulausumaehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Louekoski ed. Korhosen kannattamana ehdottanut I vastalauseeseen sisältyvää perustelulausumaa.

Ed. Korhonen on ed. Vuoriston kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtion vaikutusvalan takaavan omistuksen hankinta on ensisijainen tuen myöntämisen muoto. Valtion omistussuuden noustua osake- tai osuuspääomasta riittävän päätösvallan takaavaan määrään, vähintään 45 prosentiksi, voidaan pääomatodistuksia ja valtion omavelkaisia takauksia vastavakuuksia vaatimatta käyttää joko pääomasijoi-

tuksen ohella tai sijasta. Ennen omistuksen hankintaa on huolehdittava siitä, että valtion omistussuosus tulee oikeaan suhteeseen arvoaan menettäneeseen vanhaan omistukseen nähden. Oikean suhteellisuuden toteuttamiseksi oman pääoman nimellisarvon leikkaus on toteutettava ennen valtion osakemerkintää ja valtion omistuksen tasapuolisuuden vuoksi on osakeanti tehtävä vanhaan omistukseen verrattavilla osakkeilla eikä esimerkiksi äänivallaltaan rajatuilla osakesarjoilla, jotta niillä hankittava päätösvalta olisi yhdenvertainen vanhojen omistajien oikeuksiin nähden.”

Ed. Aittoniemi on ed. Mäkelän kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtion asettuessa takuuseen pankkien sitoumuksista hallitus huolehtii lainsäädännöllisin toimenpitein siitä, että pankkien vastuu on kaikissa tapauksissa ensisijainen niin, että valtion takuuvastuut eivät tule hyödyttämään pankkeja ja niiden omistajia veronmaksajien kustannuksella.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. O. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevista ehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Louekosken ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Louekosken ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 91 jaa- ja 70 ei-ääntä; poissa 38. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Korhosen ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Korhosen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 60 ei-ääntä;
poissa 39. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aittoniemen ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Aittoniemen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 70 ei-ääntä;
poissa 44. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 348/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 1

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi lääkelain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 374/1992 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 1

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Poistoja päiväjärjestyksestä

Ensimmäinen varapuhemies:
Päiväjärjestyksestä poistetaan 5)–7) asia.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.55.

Täysistunto lopetetaan kello 15.47.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

